

och gläichzäiteg awer dofir ze suergen, an dat ass awer och eppes wat ech dem Parlament wëll soen, dass et dann och, mengen ech, fir d'Chamber als Ausdrock vun deem wat d'Souveränitéit hei am Land ass kloer muss sinn, dass dat doten an enger éischter Phas vill Investitiounen an déi Eisebunn an an déi Eisebunnsgesellschaft mat sech bréngt. Da muss, mengen ech, awer och jiddferree sech an de Spigel kucken a soen ob e bereet ass fir am Ufank wierklech dofir ze suergen, dass de Stat mat ganz ville Moyene wäert hëllefen, fir dat doten op d'Schinnen ze kréien. Dat ass nämlech de Corollaire zu der Kompetitivitéit, dass am Ufank déi Moyenen do mussen do sinn, um Niveau vun der Verlängerung vun de Kontrakter, um Niveau vun den Investitiounen a sou virun, dass dat geet.

An dann ënnerschreiwen ech total deen Ufank, deen hei gemaach ginn ass vum Interpellant fir ze soen, dass dat do jo u sech eng Aufgab ass, déi d'Eisebunn betrëfft; dass et eng Aufgab ass, mengen ech, déi awer virun allem d'ganzt Land betrëfft; well d'Mobilitéit, de „modal split“ 25/75, d'Diskussiounen iwwert den IVL effektiv e besseren Aménagement du Territoire fäerdeg bréngen. A virun allem och - an dofir sinn ech dankbar dat gesot ze hunn hei -, dass mer et och am Kyoto-Protokoll nämlech fäerdeg bréngen, dass mer net nëmme Quota an Emissiounscapacités an d'Ausland bilateral oder transnational akafen oder eis do fräikafe ginn, mä dass mer et och fäerdeg bréngen an engem nationale Reduktiounsplang dofir ze suergen, dass mer eisen nationalen Aufgaben esou wäit et nëmme méiglech ass gerecht ginn, fir CO₂-Emissiounen selwer anzespuren.

Dass dat eng Politik ass, déi e Ganzt bilt, tout cela se tient, an ech wäert mat der Regierung, déi iwwregens déi Décisioun vun der Tripartite gemeinsam geholl huet, dat ass net eng unilateral vum Transportminister, dass mer eis elo an deene Méint um Niveau vun der Direktioun, vun de Gewerkschaften, vum Transportministère déi Zäit ginn, fir Pilonen ze leeën an d'Pilierien ze leeën, fir dass mer an der Tripartite da gutt Décisiounen kënnen huelen an engem Joer, fir dass et der Eisebunn, den Eisebunner an dem Land domadder gerecht gemaach gëtt.

Merci.

M. le President. - Merci, Här Minister. Här Braz, fro Dir d'Wuert nach eng kéier? Dir hutt nach 44 Sekonnen.

M. Felix Braz (DÉI GRÉNG). - Ech wollt déi lescht 40 Sekonnen, déi ech nach hunn, gebrauche fir dem Plenum awer ze soen, dass mir fannen, dass de Minister och no dëser Interventioun d'Äntwerten op déi Froen, déi sech stellen, nach ëmmer schëlleg bliwwen ass, a mir kënnen eis doriwwer nëmme wonneren, wann ee kuckt an der Regierungserklärung op wéi enge Punkten déi prezis Äntwerten deelweis a verschiddene Punkte stinn, a mir kënnen eis nëmme schwéier virstellen, dass d'Eisebunnsmatik net méi am Detail soll während de Koalitionsverhandlungen diskutéiert gi sinn, wéi dat wat de Minister haut hei gesot huet.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Dat Zweet ass, dass mir als Gréng Demandeur waren dofir, dass d'Parteien an d'Chamber direkt agebonne ginn an eng Tripartite, déi direkt ufänkt. Dann hätt Der ganz séier vun de Parteie méi Äntwerte kritt wéi dat doten. Ech mengen, dass Der do de Reproche lech selwer musst zouschreiwen.

An drëttens, dass Der d'Verantwortung dofir wäert missen iwwerhuelen, an engem Joer oder méi, wann Der herno awer zur Konkusioun kommt, dass e Joer verluer gaan ass.

M. le President. - Merci, Här Braz. Domat ass d'Diskussioun ofgeschloss a mir kommen zum nächste Punkt vun eiem Ordre du jour, zur Diskussioun vun der Proposition de loi 4754 iwwert d'Ofännerung vun der Verfassung. Duerch d'Chamber am zweete Vote constitutionnel doriwwer of.

Den 12. Mee 2004 hu mer eng éischte kéier ofgestëmmt gehat. Mir kommen elo zur Diskussioun. D'Riedezäit ass nom Modell 2 festgeluecht. Et si schonn ageschriwwen: den Här Meyers, d'Madame Flesch, den Här Bodry, den Här Braz an den Här Henckes. Den Här Meyers als Rapporteur huet als Éischten d'Wuert. Här Meyers!

6. 4754 - Proposition de loi portant

1. révision des articles 11, paragraphe (6), 32, 36 et 76 de la Constitution;

2. création d'un article 108bis nouveau de la Constitution - Second vote constitutionnel

M. Paul-Henri Meyers (CSV), rapporteur. - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den 12. Mee vun dësem Joer huet d'Chamber mat 46 Stëmmen ouni Enthaltung an ouni Géigestëmm enger Revisioun vun den Artikelen 11, Paragraph (6), 32, 36 a 76 zougestëmmt. Gläichzäiteg war d'Chamber d'accord fir en neien Artikel 108bis an d'Verfassung anzuschreiwen.

Ech mengen, et ass haut net méi noutwendeg fir op den Historique vun där Reform anzegoen. Ech wëll mech dofir beschränken op e puer wesentlech Punkte vun där Reform an hiweisen op d'Wichtigkeet vun där heiter Reform, well déi fénnef Artikelen, déi zur Diskussioun stinn, betreffen ee Punkt vun der Verfassung, dat ass de Pouvoir, d'Regelung vum Pouvoir réglementaire, deen dann och an der Verfassung nei soll geregelt ginn.

Gemäss deene bestehende verfassungsrechtliche Bestëmmungen läit de Pouvoir réglementaire eenzeg an eleng beim Grand-Duc. De Groussherzog huet eleng d'Recht fir Ausféierungsbestëmmungen zu Gesetzer ze huelen, opgrond vun zwee Verfassungsartikelen: Den Artikel 36 dee virgesäit, dass de Grand-Duc déi Reglementer hält, déi noutwendeg si fir d'Gesetzer auszuféieren, an den Artikel 32 deen der Chamber et erlaabt, fir dem Grand-Duc Pouvoiren ze gi fir Reglementer ze huelen. Déi Pouvoir gëtt d'Chamber duerch e Gesetz, wou se dann och ka festhalen, ënner wéi enge Bedingungen déi Reglementer geholl ginn, ënner wéi enger Form déi Reglementer geholl ginn, a wou se och ka vurschreiwen, dass d'Chamber nottamment muss fir eenzel Reglementer ëm hiren Avis gefrot ginn.

Bei deem leschte Punkt, bei dem Artikel 32 kann een och soen, dass opgrond vun deenen Dispositionen an der Vergaangenheet ëmmer déi sou genannt Habilitationsgesetz geholl si ginn, déi jo och d'Bedingunge festgehalten hunn, ënner deenen d'Regierung déi noutwendeg Reglementer konnt huelen a wirtschaftlech schwieerege Situatiounen a wann et noutwendeg war, fir am Intérêt vum Land eenzel Dispositionen ze treffen, déi dann och konnten zu bestehende Gesetzer dérogéieren.

Virun 1996 konnt ee soen ass déi ganz Matière mat enger gewësser Flexibilität gehandhaabt ginn. Mir hunn 1996 e Verfassungsgericht geschaaft, wat sech a sengen Arrêten, déi et am Laf vun de Jore geholl huet, besonnesch mat där doter Matière ofginn huet, a well se och ëmmer befaasst gi si mat Froen, déi de Pouvoir réglementaire betraff hunn. An dofir huet

sech och mat der Zäit d'Fro vun enger Reform vun deenen Artikelene vun der Verfassung, déi de Pouvoir réglementaire betreffen, gestallt.

Ech gesinn haaptsächlech sechs Punkten, déi och an där heiter Reform zréckbehalen si ginn, déi ech kuerz wëllt développéieren.

En éischte Punkt ass deen, dass an der Verfassung selwer eng Rei Artikelene festhalen, dass eenzel Matière mussen engem Gesetz reservéiert sinn, dass also eenzel Matièreën nëmmen duerch e Gesetz kënnen traitéiert ginn, also net duerch e Règlement, och net e Règlement grand-ducal kënnen ausgeféiert ginn. Déi Matière war ëmmer zur Diskussioun, wat muss dann am Gesetz stoen, well de Conseil d'État an der Vergaangenheet ëmmer gesot huet, wann déi grouss Prinzipien an dem Gesetz festgehalen sinn, kënnen och duerch Règlement grand-ducal Ausféierungsbestëmmungen kommen. Allerdéngs war ëmmer eng ganz grouss Onsécherheet do, wat dann an d'Gesetz gehéiert huet a wat da wierklech an de Règlement grand-ducal gehéiert huet.

D'Verfassungskommissioun huet sech ausféierlech mat deem dote Punkt befaasst a si huet da proposéiert, fir den Artikel 32 duerch e Paragraph 3 ze ergänzen, dee virgesäit, dass an deene Matièreën, déi duerch d'Verfassung engem Gesetz virbehalen sinn, dass do kënnent och Reglementer an Arrêtée geholl ginn, mat deene Bedingungen a mat deene Modalitéite wéi déi respektiv Gesetzer dat selwer virgesinn, dat heescht, da muss och d'Basis an deem Gesetz drastoen, an d'Gesetz kann dann och festleeën no wéi enge Modalitéiten esou ee Règlement grand-ducal ka geholl ginn.

En zweete Problem, deen eigentlech zënter 50 Joer ëmmer nees erëmkommen ass, ass dee vun deene sou genannten Habilitationsgesetzter. D'Chamber huet der Regierung an dem Grand-Duc d'Méiglechkeet ginn, fir a wierklech schwieerege Situatiounen an am Intérêt vum Land, haaptsächlech a wirtschaftlechen a finanzielle Froen, Reglementer ze huelen, déi och konnten dérogéieren zu bestoende Gesetzer, awer net an deene Matièreën, déi duerch d'Verfassung engem Gesetz virenthale waren.

Or, wann een hei vu wirtschaftlechen a finanzielle Moosname schwätzt, dann ass ee ganz séier am Beräich vun der Fräiheet vum Commerce, well et sinn och an der Vergaangenheet Mesurée geholl gi wou een der Meenung konnt sinn, dass se dee Prinzip eventuell violéiert hätten. Et ass och hei an der Chamber beim Vote vun deene Gesetzer ëmmer erëm op déi do Problematik higewise ginn. Och do war et net kloer, wou d'Grenz ze zéie war. D'Verfassungskommissioun huet festgehalten, dass an der Verfassung selwer de Prinzip vun der Habilitatioun soll zréckbehalen ginn, an zwar duerch d'Aschreiwung vun engem neie Paragraph 4 am Artikel 32, wou allerdéngs de Grand-Duc habilitéiert gëtt, Reglementer ze huelen, nëmmen a Fäll vun enger internationaler Krisis, a wann et urgent ass, dass déi Mesurée musse geholl ginn. Et sinn also zwou Bedingungen, déi d'Verfassung virgesäit: d'Crise internationale an d'Urgence.

Allerdéngs geet den Artikel 32 iwwert dat eraus, wat virdru virgesi war, well den Artikel 32 erlaabt och elo dem Grand-Duc Reglementer ze huelen an deene Matièreën, déi bis elo ausgeschloss waren, dat heescht wou d'Verfassung ee Gesetz virgesinn hat. Den neien Text seet elo, dass an alle Matière Reglementer kënnen geholl ginn, wann eng international Krisis do ass, a

wann Urgence besteet, da kann also e Règlement geholl ginn och fir déi Matièreën, déi duerch d'Verfassung engem Gesetz virbehalen sinn.

Allerdéngs huet d'Verfassungskommissioun proposéiert fir d'Durée vun deene Mesuren anzuschranken, an zwar hunn déi Reglementer nëmmen eng Validitéit vun 3 Méint. Duerno hu se keng Eefete méi, se kënnen also nëmmen a wierklech urgenté Fäll geholl ginn. Wann d'Regierung oder d'Chamber der Meenung wär, dass déi Mesurée misste verlängert ginn, da misst d'Chamber mat engem Gesetz befaasst ginn, fir déi do Matièreën an engem Gesetz ze reglementéieren. D'Regierung kann doropshi keng nei Réglementatiounen huelen, well déi Durée vun 3 Méint limitativ festgeluecht ass.

En drëttes Problem, dee laang oder nach ëmmer bestanen huet, ass d'Problematik vun de Règlements ministériels. Och do sinn d'Meenunge ganz oft ausernee gaang. D'Regierung war natierlech ëmmer der Meenung, si kënnent Règlements ministériels huelen. Et sinn der och ëmmer agesat ginn an de Gesetzer. Et waren der och ëmmer am Budgetgesetz. De Conseil d'État huet ganz oft drop higewisen, dass déi Reglementer net konform wäeren zu der Verfassung. Allerdéngs sinn och an den Diskussiounen d'Juriste sech oft net eens gewiescht, dass gemengt ginn ass, wann ee Règlement grand-ducal do wär, kënnit opgrond vun engem Règlement grand-ducal och nach e Règlement ministériel geholl ginn.

D'Verfassungsgericht huet där Diskussioun een Enn gemaach a kloer gesot, dass eleng de Grand-Duc Reglementer kann huelen, an dass d'Règlements ministériels net verfassungskonform wäeren. Allerdéngs muss een och soen, dass ganz vill Matièreën do sinn, wou heiansdo séier muss reglementéiert ginn; datt och Matièreën do sinn, wou ee sech muss froen, ob et da wierklech noutwenneg ass de Grand-Duc an deene Matièreën ëmmer erëm ze beméien. Dofir huet och d'Verfassungskommissioun gemengt et wier gutt, wann een d'Méiglechkeet vum Règlement ministériel an d'Verfassung géif aschreiwen.

Déi éischt Propos, déi mir gemaach haten, war déi, fir dat an den Artikel 36 anzuschreiwen, dann hätt de Règlement ministériel déiselwecht juristesche Valeur gehat wéi e Règlement grand-ducal, e wier also an der Hierarchie vun de juristeschen Normen um selwechten Niveau gewiescht. De Conseil d'État huet domadder Problemer gehat, an ech mengen et war och richtig, dass en déi Problematik opgeworf huet. E war der Meenung, dass de Règlement ministériel eng juristesche Norm ass, déi eigentlech dem Règlement grand-ducal misst ënnergeuerdnet ginn, an dass de Minister Reglementer kënnit huelen opgrond vun enger Delegatioun, déi en eigentlech vum Grand-Duc géif kréien, an da gehéiert dee Pouvoir net an den Artikel 36, mä an den Artikel 76.

Schlussendlech huet dann och d'Kommissioun dat zréckbehalen, esou wéi de Conseil d'État et proposéiert huet, esou dass elo am Artikel 76 festgehalten ass, dass de Grand-Duc am Rahme vun deene reglementaresche Pouvoiren, déi en huet, och de Membere vun der Regierung Pouvoir de délégation ka ginn, fir Ausféierungsbestëmmungen ze huelen, déi dann allerdéngs musse konform sinn, net nëmmen zum Gesetz, mä och nach gegebenenfalls zu dem Règlement grand-ducal opgrond vun deem se geholl si ginn. Domat bleift dann och d'Hierarchie vun den Norme gewahrt.

E véierte Punkt, dee sech erginn huet opgrond vun engem Uerteel vum Verfassungsgericht, betrëfft Mesuren, déi geholl gi vu professionellen Organer, an zwar huet d'Fro sech gestallt beim Ordre vun

den Affekoten, déi ëmmer d'Recht haten am Intérêt vun hire Membere Mesurée virzeschreiwen, wou och dann déi, déi zu deem Ordre gehéiert hunn, sech hu missen dorun halen. D'Verfassungsgericht, wat befaasst war mat enger Fro, huet do och kloer entscheet, dass dat net méiglech wär, dass opgrond vun den Artikelene 36 an 32 de Pouvoir réglementaire eleng beim Grand-Duc léich, a wann een dat wëllt änneren, misst een natierlech deenen Organes professionnels déi Pouvoir ginn.

D'Kommissioun war der Meenung, dass et noutwendeg wär, dass och an engem moderne Stat déi Organes professionnels, déi e Beruff vertrieben, déi och duerch e Gesetz geschaf si ginn, déi eng Personnalité juridique hunn, kënnent Mesuren am Intérêt vun hirem Berufsstand huelen, déi sech och dann de Membere vun deem Berufsstand géifen imposéieren.

Dofir ass proposéiert ginn am Artikel 11(6) zwee nei Alineeen anzuschreiwen, déi dat do erlaben, wou allerdéngs duerch d'Gesetz muss festgehalen ginn, wéi eng Reglementer dass dat kënnent sinn, wéi d'Prozedure sinn, dass eventuell déi Reglementer kënnen approuvéiert gi vun der Autorité de tutelle, wann et net noutwenneg ass, dass se och kënnen annulléiert ginn, dass se kënnen opgehuewe ginn, a selbstverständlech kënnen d'Gerichter à tout moment d'Legalitéit vun deene Reglementer kontrolléieren.

E fënnefte Punkt, dee besonnesch an der leschter Legislaturperiod zu laangen Diskussiounen och an der Chamber, mä op engem aneren Niveau Ulass ginn huet, dat sinn d'Pouvoir vun den Établissements publics.

De Législateur huet an deene leschte Jorzéngten eng Abberzuel vun neien Établissements publics geschaf, an do sinn der och derbäi, déi Pouvoir kritt hunn, déi eigentlech der Regierung gehéieren an déi an den Exercice vun der Souveraineté nationale eraginn.

Et sinn eng Rei Etablissementer, déi Mesures d'exécution huelen, déi och a verschiddene Beräicher, besonnesch am Assurancëberäich an am Bankeberäich, mussen agehalen gi vun deene Firmen oder Entreprises, déi der Kontroll vun deenen Etablissementer do ënnerleien. Mä och do war d'Kommissioun der Meenung, obscho bis lo keen Uerteel vum Verfassungsgericht do war, dass een dat net kënnit esou bestoe loossen, ouni dass een de Prinzip géif an der Verfassung verankeren.

Dofir hu mer - an de Conseil d'État huet dat jo approuvéiert - an der Verfassung och bei der Reform festgehalten, een neien Artikel an d'Verfassung anzuschreiwen, den 108bis, dee fir d'éischt emol virgesäit, dass duerch Gesetz sou öffentlech Etablissementer kënnen geschaf ginn, déi d'Personnalité juridique hunn, wou och festgehalen gëtt, dass am Gesetz hir Organisatioun an hir Missiounen - hiren Objet - mussen définéiert ginn an dass se am Rumm vun där speziellescher Missioun, déi se kréien, och Mesuren huele kënnen am Beräich vun den Ausféierungsbestëmmungen, deenen dann awer och déi Entreprises oder déi Particulieren ënnerleien, déi deem Contrôle ënnerleien, déi dann d'selwecht ze considéieren sinn, eigentlech, wéi e Règlement grand-ducal oder e Règlement ministériel, och wa se gegebenenfalls an der Hierarchie vun den Normen ënnert d'Gesetz an ënnert de Règlement grand-ducal anzereie sinn.

Eng lescht Ännerung betrëfft den Artikel 36 selwer. Do stoung bis elo nach dran, dass de Grand-Duc d'Gesetzer misst ausféieren, dass en se net kënnit suspendéieren an dass en och net vun der Exécution kënnit dispenséieren. Do ware mir der Meenung, datt dat eng Disposition wär, déi haut eigentlech,

compte tenu vun de Pouvoire vum Groussherzog, net méi aktuell wär. De Conseil d'État war darselwechter Meenung, sou dass dee klengen Zousaz am Artikel 36 gestrach ginn ass.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Kommissioun an och d'Chamber am éischte Vote hu gemengt, duerch déi hei Mesuren an der Verfassung de Pouvoir réglementaire sou ze regelen, wéi et engem moderne Stat entsprécht. D'Chamber huet den 12. Mee mat all deenen Deputéierten, déi dee Moment am Sall waren, hiren Accord ginn, an ech géif och d'Chamber bidden, haut deenen hei Mesuren am selwechte Mooss zoustëmmen.

Ech kann och elo soen, dass meng Partei d'accord ass fir déi do Mesuren am zweete Vote ze stëmmen.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Här Meyers. Als éischt Riednerin ass ageschriwwen d'Madame Flesch. Madame Flesch, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Colette Flesch (DP).- Här President, als Dinosaurier, wéi ons Kolleegin, d'Madame Lulling, géing soen, kann ech an deem Haus sécher keen Usproch un e „maiden speech“ erhiewen.

(Hilarité)

Erlaabt mer awer eng perséinlech Bemierkung. Vun 1969 bis 1989, also 20 Joer laang, war ech an deem Haus an där enger oder där anerer Eegenschaft tätég. Du war ech vun 1989 bis 2004, also 15 Joer laang, an Europa engagéiert, sief et am Europaparlament, sief et bei der Kommissioun.

Et ass also net ouni Emotioun, dass ech haut dës Tribün ermënnen. D'Haus ass entre-temps méi schéi ginn, et ass och méi modern ginn. Mir sinn alleguerten, wéi een an Amerika géing soen, „wired“. De Greffier heescht net méi Greffier; mä de Greffe sou wéi och d'Fraktiounen hu méi Mataarbechter kritt. Grondsätzlech awer bleift d'parlamentäresch Aarbecht wat se ëmmer war: eng schéin a wichteg Aarbecht; an ech si frou, drun dierfen deelzehuelen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Rapporteur vun der Proposition de loi, déi mir elo diskutéieren, ass am Detail nach eng Kéier op de Werdegang vun dëser Verfassungsännerung agaang, an iwwerregens wonnen ech mech, dass... Bon, ech weess, hei handelt d'Chamber wierklech als Législature, mir brauchen d'Regierung net. Mä nach wonnen ech mech, dass d'Regierung et net derwärt fënnit dobäi ze sinn, wann een iwwert de Pouvoir réglementaire schwätzt, dat heescht hir Pouvoiren an d'Exécutioun vun de Gesetzzer. Mä et sief dann!

(Interruptions diverses)

Den 12. Mee 2004, wéi de Rapporteur gesot huet, huet sech beim éischte Vote constitutionnel d'Chamber kloer fir dës Modifikatiounen ausgeschwat. Mir hunn ons och alleguerten an där zoustänneger Kommissioun dofir ausgesprach, fir den Text an darselwechter Form, an där en am Mee gestëmmt ginn ass, dës Kéier beim zweete Vote unzehuelen.

Dës Verfassungsännerung ass eng vun deenen éischten, mengen ech, déi no der neier Prozedur vun der Verfassungsrevisioun duerchexerzéiert gëtt. Fir d'DP ass dës nei Prozedur mat dem zweete Vote constitutionnel, deen dräi Méint muss vun deem éischten ewech sinn, e wichtige Garant, dass den demokratesche Grondsaz vun onsem Land garantéiert bleift.

D'Grondgesetz ass bien entendu den eigentlechen urlegislativen Text an onser Demokratie, a vun deem Text ginn all déi aner Texter aus. Et ass dofir wichteg, dass all Verfassungsännerung gewëssene

Sécherheeten ënnerläit. Sou kann ech et nëmme begrëssen, dass d'Verfassungsännerung, déi mir haut solle stëmme, dem zweete Vote constitutionnel ënnerläit.

Och wär theoretesch d'Méiglechkeet vun engem Referendum gi gewiescht - awer nëmme theoretesch. D'Chamber huet wuel den Artikel 114 vun der Verfassung geännert an d'Méiglechkeet vun engem Referendum virgesinn, mä d'Applikatioun dovun ass nach net méiglech, well d'Gesetz, wat de Referendum soll regelen, nach net ugeholl ass. Et besteet also do Handlungsbedarf. Mir begrëssen et, dass déi institutionell Kommissioun sech de Moment domadder beschäftegt, a mir hoffen, dass mir do kënne schnell weiderkommen.

An den Debatte vum 12. Mee ass vun der deemoleger Oppositioun dorops higewise ginn, dass d'CSV-DP-Regierung et net fäerdeg bruecht hätt, eng vun hiren Ambitiounen aus dem Regierungsprogramm vun 1999 ze erfëllen, nämlech d'Moderniséierung vun der Lëtzebuerger Verfassung. Wann ech haut de Point maachen, gleeven ech awer kënne feststellen, dass an der leschter Legislatur - an ech sinn net suspekt, well ech war net dobäi - an dëser Matière vill gelescht gouf. Ech mengen et war richtig, dass d'Chamber sech an hirer Aarbecht net duerch iergendwellech kuerzfristeg Wahlterminer ënnert Drock setze gelooss huet, well eng Verfassungsännerung muss gutt duerchduecht sinn a kann net iwwert de Knéi gebrach ginn.

Wat lo d'Proposition de révision vun haut ugeet, well ech kuerz e puer Punkten ervirhiewen. Et geet iwwert de Pouvoir réglementaire, an déi heiteg Ännerung soll dës Pouvoir an alle Facetten definéieren an d'Regelen, ënnert deenen e kann exercéiert ginn, festleeën.

Wéi de Rapporteur et scho gesot huet, gëtt de Pouvoir réglementaire elo schonn duerch verschidden Artikelen vun onser Verfassung geregelt. Wann ee sech déi Artikelen ukuckt, da stellt een effektiv fest, dass de Pouvoir réglementaire eng exklusiv Prerogativ vum Grand-Duc ass, deen dës Pouvoir natierlech nëmmen no de Regeln an de Limité vun onser Verfassung an onse Gesetzzer ausüben kann.

Et ass an deem Fall ervirzehiewen, dass ons Constitutioun d'Arrêtéen an d'Reglementer nëmmen zu engem Zil virgesäit, nämlech deem fir d'Exécutioun vun de Gesetzzer ze assuréieren. Interessant ass et natierlech och, dass d'Verfassung et dem Grand-Duc bis elo net erlaabt huet, fir engem Minister oder engem anerem Organ eng Delegation ze ginn, fir Actes à caractère réglementaire ze huelen.

De Statsrot huet a sengem Avis vum 19. Februar 2002 kloer déi zwou Quelle vum Pouvoir réglementaire ervirgestrach. Déi éischt ass déi vum Droit commun, déi hir legal Basis an den Artikelen 36 a 37 Alinéa 4 fënnit, déi et dem Grand-Duc erméigleche fir déi zoustänneg Règlementer ze huelen an esou d'Gesetzzer oder d'Traitéen ze exécutéieren.

Déi zweet Quell vum Pouvoir réglementaire ass duerch d'Artikelen 32, Alinéa 3, an 33 vun der Constitutioun virgesinn. Hei gëtt nämlech festgehalen, dass de Législatif dem Grand-Duc am Kader vun der Ausübung vu sengem Pouvoir exécutif ka verschidden Attributiounen gi fir d'Matièren ze regelen, déi duerch d'Gesetz limitéiert sinn. Selbstverständlech wann een an deem Zesummenhang Grand-Duc seet, da mengt ee Regierung, mä dat brauch jo hei net besonnesch ervirgehewen ze ginn.

Mat där heiteger Verfassungsännerung gëtt dann och endlech de Problem vun de Lois habilitantes geregelt an, de Rapporteur huet schonn drop higewisen. Sait 1951 gouf alljährlech e Ritual hei exercéiert, wou d'Majoritéit fir d'Lois ha-

bilitantes gestëmmt huet an d'Oppositioun dergéint, fir dann dem Grand-Duc d'Recht ze ginn, a wirtschaftlechen a finanzielle Matièreen ze handeln an esouguer zu bestehende Gesetzzer ze derogéieren, wann Urgence gi war an am Fall vun enger internationaler Krisis. Selbstverständlech waren déi Lois habilitantes souwuel an hirem Objet wéi och an hirem Dauer begrenzt. Dat gëtt elo an der Verfassung geregelt, an ech fannen dat eng gutt Approche.

Och gëtt de Problem vun de Règlements ministériels geléist. Virun allem seit dem Zweete Weltkrich sinn eng Rei vu Mesures d'exécution entweder duerch e Règlement ministériel, duerch en Arrêté, duerch Arrêtéen a Règlementer vun der Regierung en conseil oder souguer duerch Instruction ministérielle geregelt ginn. Am jëtzege Zoustand vun onser Verfassung sinn dës Mesuren natierlech net konform. Mä bis zur Schafung vum Verfassungsgeriicht ënnerlouche si kenger juristescher Kontroll an, wéi de Rapporteur esou schéi gesot huet, dat alles ass mat enger gewëssener Flexibilitéit gehandhaabt ginn.

Et ass also net erstaunlech, dass déi éischt Arrêté vum Verfassungsgericht virun allem de Pouvoir réglementaire viséiert hunn: Iwwerprüfung entweder vun der Conformitéit vun de Règlements ministériels mam Artikel 36 vun der Verfassung oder Arrêtéen am Zesummenhang mat den „matières réservées à la loi“. D'Verfassungsgericht huet - an et konnt net anescht sinn an deene Fäll - d'Onconstitutionnalitéit kloer ervirgestrach an et ass dunne héich Zäit ginn ze handeln.

D'Kommissioun vun der Chamber huet sech - an dat ass och hei scho vum Rapporteur gesot ginn - an hirer Aarbecht eigentlech dräi Ziler gesat: Éischtens d'Prerogativ vum Grand-Duc, vun der Regierung, en matière réglementaire bäizebehalen; zweetens an d'Verfassung anzeschreiwen, dass de Grand-Duc kann am Fall vun enger internationaler Krisis handeln, an dat iwwert de Pouvoir réglementaire souguer an deene Matièreen, déi vun der Verfassung no dem Gesetz reservéiert ginn; an drëtens eng verfassungsrechtlech Basis schafe fir de Pouvoir réglementaire, déi de Membere vun der Regierung souwéi och den Organes professionnels des professions réglementées oder den Établissements publics d'Méiglechkeet gëtt, ze reglementéieren.

De Grand-Duc als Chef d'État exercéiert de Pouvoir exécutif am Aklang mat der Verfassung an onser Gesetzgebung an hie muss deemno och Pouvoiren hunn, fir all reglementär Mesuren ze huelen, fir d'Gesetzzer ze exécutéieren. Deemno ass de Règlement grand-ducal - war et bis elo, ass a bleift och an Zukunft - déi normal a prinzipiell reglementär Mesure fir d'Gesetzzer an d'Traitéen ze exécutéieren. Ech hu scho kuerz vun de Matièreen, déi dem Gesetz reservéiert sinn, an de Pouvoirs exceptionnels geschwat: Et ass menger Usicht no wichteg, dass de Grand-Duc am Fall vun enger internationaler Krisis an am Fall vun enger Urgence ka reglementär Mesuren huelen, déi och kënne bestehend Gesetzzer abrogéieren.

Et gëtt weéneeg Fäll vun där Natur an de leschte Jorzéngten, wou hei huet missen eng Loi habilitante applizéiert ginn, mä et sinn der awer e puer gewiescht wou mer frou waren, dass et méiglech war, schnell iwwert dee Wee ze handeln. Ech denken notament un d'Pétrolskrisis, un de Golfkrich an un d'Noefekter, déi do entstane sinn.

De Rapporteur huet drun erënnert wéi komplizéiert et war an deem Fall op e gemeinsamen Nenner ze kommen, mä ech mengen et wär

ons gelongen hei en Text ze fanen, dee jiddferengem ka Satisfaktioun ginn. Ech géing dobäifügen, dass ech bei där leschter Regierung iwwerzeegt war, dass, wa si constitutionnell d'Recht hätt fir Reglementer am Fall vun enger Krisis schnell ze huelen, si dëst Recht mat Zréckhaltung a Besonnenheet géing ausüben. Bei dëser Regierung hunn ech natierlech manner Vertrauen, mä ech wëll hoffen a gleewen, dass si an och déi kommande Regierungen dat och wäerten an Zukunft esou gesinn.

(Interruptions diverses)

Une voix.- Dat do ass e schlechte Schluss, Madame.

Mme Colette Flesch (DP).- Elo ass dann also verfassungsrechtlech festgehalen, dass an deene Fäll vu Krisis an Urgence de Grand-Duc ka reglementär Mesuren huelen, souguer fir Matièreen, déi dem Gesetz reservéiert sinn ze exécutéieren. Mir sinn also dëst Joer vun där Freed privéiert, um Enn vum Joer beim Budget eng Loi habilitante ze stëmme.

Ministeriell Reglementer, leschte Punkt. De Statsrot hat wuel d'Fro opgeworf, ob dësen neie ministerielle Pouvoir réglementaire eng Konkurrenz kéint duerstelle fir de Pouvoir réglementaire vum Grand-Duc oder en esouguer kéint iwwerfligelen. E koom awer zur Konklusioun, dass et an engem moderne Stat wichteg ass, dass een an der Verfassung de Pouvoir réglementaire vun de Ministere festhält, mä dass deen awer muss streng ëmschriwwen sinn an den Normes hiérarchiques supérieures, wéi de Rapporteur gesot huet, ënnerworf sinn. Deemno ass de Pouvoir réglementaire vun Minister unzegesinn als eng Delegatioun vum Grand-Duc, an dat am Kader vun den Artikelen 36 a 37, Alinéa 3 vun der Verfassung.

Schliesslech de Punkt vun de Reglementer vun den Organes professionnels des professions réglementées a vu verschiddenen Établissements publics. Et ass no engem Arrêt vun der Cour constitutionnelle, dass d'Problematik vum Pouvoir normatif vun de Professions réglementées opgegraff gouf, an de Statsrot huet proposéiert, fir och dës Pouvoir an der Verfassung festzehalen. Hien huet dann d'Debatt nach erweidert op d'Établissements publics. Dat betrëfft natierlech nëmmen déi, déi Weisungsrechter hunn. D'Kommissioun ass mat op dee Wee gaangen, an ech mengen dat war och eng gutt Saach.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dës Verfassungsännerung ass eng vun deenen éischten, déi den neie Mechanismus vun dem „double vote constitutionnel“ duerchleeft. D'Chamber huet zwar bei der leschter Revisioun vum Artikel 114 vun onser Verfassung op d'Dissolutioun vun der Chamber verzicht, mä dee Mechanismus dann agesat, a mir mengen dass et wichteg wär, dass mer an onser Verfassung e Moyen hunn, esou eng Ännerung besonnesch formale Bedingungen ze ënnerleeën, fir dass de grondsätzleche Charakter vun onser Verfassung séchergehallt ass.

Dës Verfassungsännerung ass vu ganz grousser institutioneller Wichtigkeet. Heimat schafe mer endlech Uerdnung am Beräich vum Pouvoir réglementaire. Et geet hei drëm, dem Grand-Duc, dat heescht der Regierung d'Méiglechkeet ze ginn, effikass kënnen d'Gesetzzer ze exécutéieren, an internationale Krisefäll schnell kënnen ze reagéieren, den Organismes professionnels an den Établissements publics d'Méiglechkeet ze ginn, an hirem Beräich geltend Regeln unzewenden. Nach muss dat alles an engem festgeluechte Kader an no genaue Regelen geschéien. Mat dëser Verfassungsännerung definéiere mer déi Regeln, mir definéieren d'Pouvoir vun der Regierung a mir defi-

niéieren eng prezis Délimitatioun tëschent dem Législatif, der Chamber an dem Exécutif, der Regierung; wat ëmmer an an alle Länner a bei alle Verfassungen e schwierregen Exercice ass.

Als DP-Fraktioun menge mir, d'Kommissioun vun den Institutiounen an der Révision constitutionnelle hätt eng gutt iwwerluechte Proposition virgeluecht. Mir soen hirem President a Rapporteur Merci a wäerten dës Proposition stëmme.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Madame Flesch. Als nächste Riedner ass den honorabelen Här Bodry agedroen. Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

M. Alex Bodry (LSAP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll déi allgemeng positiv Stëmmung an Zefriddenheet hei net völeg op d'Kopp werfen, mä d'Wahlen hunn eigentlech un der Positioun vun eiser Partei nâischt geännert. Mir wäerten déi Modifikatiounen hei stëmme, mä mir maachen et awer mat enger Rei vu Reserven, déi mer och am Mee scho bei den Debatten hei an der Chamber ugemellt haten, well mer dach hei an engem ganz sensibele Beräich sinn, de sensibelste Beräich, deen an all parlamentärescher Demokratie vill diskutéiert gëtt, a wou vill Verfassungstexter och probéieren dat uerdentlech a propper ze regelen, dat heescht, den Domän vum Gesetz an den Domän vum Règlement op där enger Säit. An do ergëtt sech natierlech praktesch d'Fro: Firwat ass d'Reglement zoustänneg a firwat ass d'Regierung, respektiv firwat sinn eenzel Ministeren zoustänneg?

Mir sinn also hei wierklech am Kärberäich vum Fonctionnement vun den Institutiounen an och am rapport de force ënnert deenen Institutiounen. Et ass also eng ganz wichteg Modifikatioun vun der Verfassung, déi mer haut diskutéieren an dann och definitiv an eiser zweeter Lecture no der neier Prozedur décidéiere wäerten.

Et muss ee ganz kloer feststellen, dass wann een de Bilan zitt, wéi dat Kräftermesse Parlament-Regierung mat deenen heiten Texter ausgeet, d'Regierung eigentlech gagnant ass. Et ass keen Onglëch fir d'Land, dat muss een objektiv gesinn, dat muss d'Parlament och ganz kloer esou gesinn - ech soen dat virun allem och fir déi nei Membere -, dass mer, wa mer deen heiten Text esou unhuele wéi mer en an der éischter Lecture gestëmmt hunn, da sécherlech par rapport zu där Ausso, déi eis d'Gerichter ginn hunn, wat d'Pouvoir vum Parlament a vun der Regierung sinn, ee Schrëtt méi wäit ginn an d'Regierung eigentlech iwwert déi nei Texter méi Flexibilitéit, méi Bewegungsfreiheet kritt, méi Méiglechkeete kritt fir ze reglementéieren, an den Domän, deen dem Gesetz an och der Chamber eleng virbehale gëtt, eigentlech duerch deen heiten Text méi kleng gëtt.

(M. Laurent Mosar prend la Présidence)

D'Diskussioun iwwert d'Reform vum Artikel 36 geet eigentlech op d'Joer 1998 zrëck. Et war nämlech an deem Joer wou eigentlech duerch eng ganz frappant Décisioun vun eiser Cour constitutionnelle erkläert ginn ass, dass all Règlement ministériel anticonstitutionnel ass. Dat war e klenge Schock an der Welt vun der Regierungskanzleien, well domadder awer eng jorzéngtelaang Traditioun, déi och eigentlech vun der Chamber an och virdru vun eisen anere Gerichter ëmmer akzeptéiert ginn ass, vun haut op mar duerch déi Décisioun vun Verfassungsgericht op d'Kopp geworf gi war.

Ech wëll awer hei vläicht aus deem Arrêt vun der Cour constitutionnelle vum 6. März 1998 zitéieren - well

dat wichteg ass -, deen zum Artikel 36 am Hibléck op d'Legalitéit vun de Règlements ministériels Folgendes seet: «Le texte de l'article 36 dont le caractère explicite est encore appuyé par le fait qu'il fait parti du paragraphe premier du chapitre III de la loi fondamentale, paragraphe portant l'intitulé 'De la Prérogative du Grand-Duc', s'oppose à ce qu'une loi attribue l'exécution de ses propres dispositions à une autorité autre que le Grand-Duc. Il n'est pas contesté que le pouvoir législatif est en droit de disposer lui-même au sujet de l'exécution de la loi. Dans cette hypothèse le législateur est cependant tenu d'exercer lui-même son pouvoir et ne saurait le déléguer au mépris des termes de l'article 36 de la Constitution.»

Et ass also ganz kloer, souguer wann de Législateur e virgesäit, an dat ass zënter Jorzéngten an x Domäner gemaach ginn, dass esou ee Règlement ministériel no der Décisioun vun 1998 vun eiser Cour constitutionnelle als anticonstitutionnel ze betruechten ass. An dat huet dozou gefouert, dass an deene Joren duerno als Reaktioun d'Regierung probéiert hunn déi falsch Règlements ministériels opzefänken, doduerjër dass se an deenen Domäner meeschtens e Règlement grand-ducal probéiert hunn ze huelen, fir dann d'Legalitéit vun deenen Disproportionen a vun deenen Normen awer weider ze garantéieren.

Et ass also wichteg, dass déi Fro vum Règlement ministériel kloer gestallt gëtt. Mir ginn awer hei an deem Sënn méi wäit - an dat wor ni d'Positioun vun eiser Partei an deenen Diskussiounen -, andeem mer elo och e Règlement ministériel méiglech maachen, haaptsächlech souguer doduerjër, dass d'Regierung iwwer e Règlement grand-ducal seet: An deenen an an deene Matière kann dann och nach de Règlement grand-ducal prezisiéiert ginn duerch e Règlement ministériel. Dat heescht mir akzeptéieren hei duerch déi nei Formulatioun d'Méiglechkeet net nëmme Règlements ministériels iwwer Gesetz anzeféieren, wat problematesch bleift, mä mir ginn am Fong op déi aner Schinn a soen: D'Regierung, ouni d'Chamber ze consultéieren, kann decidéieren, obwuel an engem Texte de loi steet, dass dat iwwer e Règlement grand-ducal reglementéiert gëtt, an deem Règlement grand-ducal erëm eng Subdélégation op e Règlement ministériel ze maachen.

Dat ass awer relativ bedenklech, well dat geet relativ wäit. An duerfir och hei meng Opfuhrderung un dës Regierung, egal wéi se zesummesat ass, wéi och fir déi nächst Regierung hannendrun, fir awer nëmmen an Ausnahmefäll, wann et wierklech ëm ganz technesch Bestëmmunge geet, vun där dote Méiglechkeet Gebrauch ze maachen, well dat awer d'Parlament a wesentleche Froen eigentlech erausléisst aus der Diskussioun; an dat ass sécherlech net gutt esou.

Et muss een allerdéngs och hei soen oder preziséieren: Et ginn zwee Beräicher wou de Règlement ministériel eigentlech net därëf spillen - an do ware mer eis an der éischter Lecture zumindest eens. An deem gesote Beräich vun dem Domaine réservé à la loi par la Constitution kann an Zukunft e Règlement grand-ducal d'Detailer regelen déi néideg si fir d'Exécutioun vun engem Gesetz, mä an deem spezifesche Beräich do därëf eigentlech kee Règlement ministériel geholl ginn. An datselwecht géllt och am Beräich vum Vollmachtgesetz, wou et och net méiglech ass, dass ee géif soen: Et gëtt en allgemenge Règlement grand-ducal geholl opgrond vun der Vollmachtbestëmmung. An da kann an deem Règlement grand-ducal och nach gesot ginn: Den Detail gëtt nach eng Kéier geregelt duerch e Règlement ministériel; dat geet no där gemeinsamer Interpretatioun, déi mer probéiert

hunn erauszeschaffe bei den Debatte vum Mee; dat ass an Zukunft awer net méiglech.

Zweete wictege Punkt, deen duerch déi Verfassungsännerung hei geregelt gëtt, dat ass dass mer effektiv déi leedeg Diskussioun, déi mer elo all Joer am Dezember zënter laange Joren Joer fir Joer gefouert hunn, iwwert dat sou genannte Vollmachtgesetz net méi dëst Joer brauchen ze féieren. Den Ordre du jour vum Dezember gëtt also e bësse méi kleng. Dat misst eigentlech mindestens zwou Parteie freeën. Et misst meng Partei freeën, well mir dann net méi mussen erklären, firwat dass mer dës Kéier wahrscheinlech als Regierung géifen d'Vollmachtgesetz stëmmen, well mer Vertrauen an dës Regierung hunn, an d'Demokratesch Partei bräicht net ze erklären, firwat dass se während fënnf Joer elo ëmmer d'Vollmachtgesetz gestëmmt huet an et elo dëst Joer net méi stëmmt. Et ass also e klengen Nieweneffekt, dee ganz positiv ass, dass mer déi Matière do ee fir allemol allgemeng geregelt hunn, op eng propper Aart a Weis geregelt hunn an awer och, géif ech soen, a Konditiounen agebett hunn, déi eigentlech méi restriktiv si wéi déi jährléich Bestëmmungen, jährléich Vollmachtgesetz, déi mer bis elo ëmmer haten.

Well hei mussen effektiv kumulativ zwou Konditiounen erfüllt sinn: Et muss Drénglechkeet virleien an et muss eng international Kris virleien; nëmmen da kann déi Méiglechkeet vun engem Vollmachtgesetz spillen. A wat och nei ass par rapport zu deenen Texter, déi mer soss Joer fir Joer hei diskutéiert hunn, ass, dass och d'Regierung dru gehalen ass bannent dräi Méint no dem Huele vun där reglementarescher Moosnam e Gesetz eranzebréngen, fir déi Moosnam dann definitiv opzefänken. Wa se dat net mécht, da verfält dat Reglement no dräi Méint. Dat mengen ech ass propper, dat lehnt sech un un ähnlech Bestëmmungen, déi mer an aneren europäesche Verfassungen fonnt hunn, an ech mengen dass dat och eng ganz gutt Léisung ass.

Et bleift dann nach e ganz aneren Domän, deen och erëm eng Kéier muss nei gekuckt an nei formuléiert ginn, och rëm eng Kéier opgrond vun Décisiounen vun eiser Cour constitutionnelle, dat ass d'Fro vun deem Domaine réservé a la loi par la Constitution. Wat heescht dat? An et ass d'Fro och, awéifern Ordren oder Établissements publics iwwerhaupt kënnen Reglementer huelen; dat sinn och zwou Décisiounen gewiescht vun der Cour constitutionnelle zu deem éischte Punkt.

Wat elo den Domaine réservé à la loi par la Constitution ugeet, do ass et eng Décisioun vum 3. Januar 2003, déi op déi dote Fro eng Äntwert gëtt. Ech zitéieren: «...l'effet des réserves de la loi énoncées par la Constitution consiste en ce que lui, sauf le pouvoir législatif, ne peut valablement disposer des matières érigées en réserve; qu'il est toutefois satisfait à la réserve constitutionnelle si la loi se borne à tracer les grands principes tout en abandonnant au pouvoir réglementaire la mise en œuvre du détail.»

Dat ass d'geltend Rechtsprechung, wat deen dote Punkt vum Domaine réservé à la loi ugeet. An hei hu mer eng Léisung, wou mer eigentlech och e bëssen iwwert déi Rechtsprechung erausginn, well hei an deem Text lo net d'Méiglechkeet besteet, dass, souguer an Domäner wou d'Constitution seet, dat do muss iwwer Gesetz geregelt sinn, d'Regierung ka Reglementer huelen, mä Reglementer, déi noutwendeg si fir d'Exécutioun vum Gesetz ze garantéieren. Dat geet e bësse méi wäit, wéi d'Jurisprudenz bis elo, déi ëmmer geschwat huet, dass eigentlech nëmmen technesch Detailer därëfen an esou enger Matière duerch Règlement grand-ducal geregelt ginn.

Hei maache mer also erëm e kleng Schratt a bewegen eis eigentlech op d'Regierung hin. D'Regierung kritt liicht méi Pouvoiren, wéi se der bis elo opgrond vun där gültiger Jurisprudenz hat; wat iwwergens keng nei war vun der Cour constitutionnelle, eng ähnlech Jurisprudenz ass et scho virdru beim Conseil d'État ginn, respektiv och bei eise Verwaltungsgerichter.

An da schliesslech dee leschte Punkt, deen ech wollt ervirhiewen, dat ass dee vun den Ordren. Et huet sech gestallt bei den Affekoten, datselwecht ka sech stelle bei den Architekten, mar vläicht bei de Journalisten, haut och scho bei den Dokteren. Et ginn also verschidde liberal Beruffer, déi traditionell reglementéiert sinn a wou och jorzéngtelaang kee Problem war, bis dann op eemol eis Cour constitutionnelle erëm eng Kéier zougeschloen huet. An dat huet se an där Décisioun vum 7. März 2003 gemaach, wou se kloer gesot huet - dës Kéier ass et em den Ordre des Avocats gaangen -, dass eigentlech den Ordre des Avocats net d'Méiglechkeet huet, fir sou Réglementatiounen ze erloossen, déi e gewëssenen Deel normative Charakter hu fir hir Professioun, mä dass dat onméiglech ass, well et net konform wär zum Artikel 36 vun eiser Verfassung, dee seet, dass eleng de Grand-Duc de Pouvoir réglementaire hei zu Lëtzebuerg huet. Also och souguer wann e Gesetz den Ordren dat ausdrécklech zougemooht huet, ass et net méiglech, dass en Ordre dat do mécht, well et contraire ass zum Text vum Artikel 36 aus eiser Verfassung.

Do komme mer, mengen ech, op eng pragmatesch Léisung. Mir halen eigentlech un deem fest, wat eigentlech während Jorzéngten net contestéiert war, dass esou liberal Beruffer sech kënnen organiséieren, duerch de Législateur och esouguer d'Autorisatioun kritt hu fir dat ze maachen, an da muss een hinnen natierlech och d'Méiglechkeet gi sech selwer Regeln ze ginn an och d'Méiglechkeet gi fir dass se dofir kënnen suergen, dass déi Regeln och bei hinnen an der Profioun agehale ginn. Mä den neien Text vun der Verfassung gesäit awer ausdrécklech vir, dass de Législateur natierlech vu Fall zu Fall kann decidéieren, fir dass déi Reglementer, déi déi Professionne sech ginn, awer mussen enger Procédure d'approbation ënnerworf ginn; do ass et also um Législateur fir dat ze decidéieren, ob oder ob net.

Et gesäit een also hei wierklech ganz kloer nei Regeln: D'Chamber gëtt formal gesinn e puer Pouvoiren of an d'Regierung kritt der bäi. Dat kann een institutionell bedauern, zumools als Parlament, mä et muss een awer och realistesch sinn, et muss een och gesi wat d'Méiglechkeete vun der Chamber si fir am Detail eenzel Punkten ze behandelen. Mä dat wëllt awer net dovunner ofbréngen ëmmer erëm op eppes ze insistéieren; dat ass ze verhënnern, dass mer hei an der Chamber a wesentleche Matière just nach Kadergesetz virgeluecht kréien a Kadergesetz stëmmen, wou den eigentlechen Inhalt zu gewëssenen Deeler unbekannt ass, wa mer hei an der Chamber driwwer debatéieren an ofstëmmen, an dann no an no drëpsechersweis d'Règlements d'exécution kommen, an da wonnere mer eis herno, wat an deenen Texter drasteet.

Ech géif hei vläicht ee rezent Beispill wëllen uféieren: Dat neit Gesetz iwwert den Aménagement communal. Dat ass formal gesinn zënter Ufank August dëst Joer a Kraaft, et sinn aacht Règlements grand-ducaux d'exécution an deem Text virgesinn an net ee vun deenen ass bis elo am Mémorial

veröffentlecht. Siwe sinn der anscheinend duerch de Conseil de Gouvernement gaangen. Ee wichtegt iwwert de Règlement des bâtisses läit nach ëmmer beim Conseil d'État.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Ech muss soen, et ass net seriö, dass esou verfuer gëtt. D'Gemenge an all déi Leit, déi musse mat deenen Texter schaffen, entdecken elo - si roden an dann entdecke se - wat an deene wictegen Ausféierungsbestëmmunge steet. An dat ass eigentlech keng gutt Prozedur fir ze verfueren an dat sollt eis eigentlech als negatiivt Beispill déngen a mir sollten do vläicht e bësse méi Selbstvertrauen als Parlament hunn an och derfir suergen, dass wierklech all wichteg Detailbestëmmungen och da kënnen virleien; dass d'Chamber awer och e klengt Wiertchen matzebestëmmen kritt, och wann et ëm den Detail geet, deen och ganz wichteg ass bei esou Texter. Dat gesot wëllt ech Schluss maachen an nach eng Kéier den Accord, trotz all deene Reserven, vu menger Fraktioun hei abréngen.

Merci.

M. le Président.- Merci, Här Bodry, fir Är Interventioun. Dann huet elo den Här Braz d'Wuert. Här Braz.

Felix Braz (DÉI GRÉNG).- Jo, Här President.

Am Numm vun der grénger Fraktioun bréngen ech eisen Accord fir den zweete Vote vun dëser Proposition de loi. D'Regierung ass net hei, mä et ass jo och kee Regierungstext, et ass e Chamberstext, dee mer hei ofstëmmen. Ech wäert mer erspueren nach eng Kéier all déi pertinent Saachen, déi d'Virriedner gesot hunn, ze widderhuelen.

Mir hunn deen Text am Mee gestëmmt, mir wäerten en och elo stëmmen. Ech wëll just op ee Punkt agoe vu mengem Virriedner, dee seng Besuegnis zum Ausdrock bruecht huet, dass mer hei e bëssen der Regierung méi wäit entgéint kommen am Pouvoir réglementaire wéi mer vläicht missten.

Ech denken dat ass net falsch. Ech denken awer och, dass d'Parlament all d'Instrumenter am Grapp huet, fir sech do näischt virmachen ze loossen, duerch zwou Mesuren. Éischtens doduerch dass mer - wéi den Här Bodry gesot huet - selbstbewosst genuch sinn, fir d'Gesetzter nëmmen dann ze stëmmen, wann all d'Reglementer virleien. An zweetens, wann duerno iwwert de Wee vu Reglementer éire géing méi wäit gaang ginn, wéi mer dat wollten, doduerch dass mer nees de parlamentaresche Ball opfänken an hei nees frësch spillen. An deem Sënn gi mer nach eng Kéier eis Zoustëmmung.

Ech soen lech Merci.

M. le Président.- Merci, Här Braz. Als leschte Riedner ass den Här Henckes agedroen. Här Henckes, Dir hutt d'Wuert.

M. Jacques-Yves Henckes (ADR).- Här President, Dir Damen an Dir Hären, ech wëll fir d'éischt dem Rapporteur Merci soe fir säin detailléierte Bericht. Ech hat bei den Debatte bei der Geleeënheet vum éischte Vote hei schonn d'Begrënnung vun dem ADR gesot, firwat mer dës constitutionnel Ännerunge géinge guttheeschen an ech hunn deem och näischt bäizéfigen. Den ADR wäert dës constitutionnel Ännerung och an zweeter Lecture stëmmen.

Dat gesot ass et awer wichteg op ee Punkt hinzeweisen, dee scho liicht kontrovers, mengen ech, soll diskutéiert ginn; dat ass fir ze wëssen, ob déi Règlements grand-ducaux an déi Règlements ministériels, déi elo e constitutionnelle Kader kréien, der Regierung, dem Grand-Duc, méi Pouvoir gi wéi bis elo.

Ech géing soen datt dat vun der Chamber ofhänkt, well déi constitutionnel Ännerung, déi mir hei virhuelen, gesäit vir, dass et un der Chamber ass fir de Kader ze stelle vun de Règlements grand-ducaux; fir och ze soen, ob Règlements ministériels kënnen geholl ginn op Basis vun engem Règlement grand-ducal. Bref, de ganze Kader gëtt festgeluecht vun dëser Chamber an et ass un ons Responsabilitéiten ze huelen, ob mer der Regierung vill Pouvoir gi fir reglementaresch ze agéieren oder ob mer dat méi enk faassen.

Et kann nämlech net esou sinn, dass iwwert d'Règlements grand-ducaux, wéi dat a verschiddene Fäll schonn am Passé de Fall wor, d'Gesetzter deelweis oder partiellement an eng Richtung ginn, déi déi net wor vum Législateur, respektiv souguer gesetzlech Moosnamen iwwer e Règlement grand-ducal geholl ginn. Dat bedeit och, dass all déi bestoend Règlements grand-ducaux, déi net konform sinn zu dem neien Text vun der Verfassung, riskéieren an Zukunft virun de Gerichter contestéiert ze ginn, an et ass un der Regierung ze kucken, ob déi Reglementer nach haut deem neie Verfassungstext entsprechen. Dat gesot, nach eng Kéier den Accord vun der ADR-Fraktioun zu dëser Proposition de loi.

M. le Président.- Merci, Här Henckes. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss. D'Chamber stëmmt elo am zweete Vote constitutionnel iwwert dës Verfassungsännerung of. Heibäi ass, wéi ech dat virdru gesot hunn, eng qualifizéiert Majoritéit vun zwee Drëttel erfuerdert. De Vote par procuration ass net erlaabt bei dësem Vote. Den Text steet am Document parlementaire 4754e Säit 10.

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi

Déi derfir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthalen sech.

D'Resultat ass folgend: 57 Jo-Stëmmen, keng Nee-Stëmm a keng Abstentioun. D'Proposition de loi ass also mat 57 Stëmmen ugehall.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koulen, MM. Marcel Glesener, Norbert Haupt, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mmes Nelly Stein, Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Cläudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Mme Anne Basseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Felix Braz, Camille Gira, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepf et Robert Mehlen.

7. Ordre du jour

Dir Dammen an Dir Hären, ech wollt nach eng Kéier kuerz zrëckkommen op d'Demande vum honrabelen Här Jaerling, fir den Ordre du jour ze modifizéieren a fir eng Rei Froen op den Ordre du jour ze kréien, wou angeblech keng Äntwerte vun der Regierung do sinn.